QORTI TAL-APPELL KRIMINALI

Onor. Imħallef Dr. Neville Camilleri
B.A., M.A. (Fin. Serv.), LL.D., Dip. Trib. Eccles. Melit.

Appell Numru 448/2022/1

Il-Pulizija

vs.

Winston Bonello

Illum 27 ta' Marzu 2023

Il-Qorti,

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-appellant **Winston Bonello**, detentur tal-Karta tal-Identita' bin-Numru 0451066(M), akkużat quddiem il-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali talli nhar it-30 ta' Mejju 2021 għall-ħabta ta' 13.30hrs ġewwa Triq il-Kbira, Mellieħa:

1. b'nuqqas ta' ħsieb jew bi traskuraġni jew b'nuqqas ta' ħila fl-arti jew professjoni tiegħu, jew b'nuqqas ta' tħaris ta' regolamenti, ikkaġuna feriti ta' natura ħafifa fuq Yulian Kirov

hekk kif iċċertifikat minn Dr. Andrew Palmer detentur tar-Reġistru Mediku Numru 3990 mill-iSptar Mater Dei;

2. volontarjament ħassar jew għamel ħsara jew għarraq ħwejjeġ ħaddieħor, mobbli jew immobbli liema ħsara tammonta għal aktar minn €250 u ma jiskorrix l-ammont ta' €2,500 għad-dannu ta' Malta Public Transport;

3. insulenta, hedded jew inġurja bi kliem jew b'mod ieħor lil Yulian Kirov;

4. volontarjament kiser il-bon ordni jew il-paċi pubblika b'għajjat u storbju.

Rat is-sentenza tal-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali tal-25 ta' Ottubru 2022 fejn il-Qorti, wara li rat Artikoli 226(1)(ċ), 325(1)(b) u 339(1)(e) tal-Kodiċi Kriminali ddikjarat lill-imputat ħati tal-imputazzjonijiet kollha miġjuba kontra tiegħu u kkundannatu tmien (8) xhur priġunerija li b'applikazzjoni ta' Artikolu 28A tal-Kodiċi Kriminali ġew sospiżi għal żmien sentejn minn dakinhar tas-sentenza. B'applikazzjoni ta' Artikolu 28H tal-Kodiċi Kriminali, l-Ewwel Qorti ordnat lill-ħati jħallas lil Malta Public Transport is-somma ta' tliet mija u disa' Euro (€309).

Rat ir-Rikors tal-appellant ippreżentat fit-2 ta' Novembru 2022 fejn talab lil din l-Qorti sabiex: *"tirriforma s-sentenza billi filwaqt li għandha tikkonfermaha fejn sabet lill-appellant ħati tal-ewwel akkuża, tħassarha fil-kumplament u ċioè ssib lill-appellant mhux ħati tat-tieni, tielet u raba' akkuża u kwindi tilliberah minnhom u kif ukoll tirriforma s-sentenza mogħtija billi timponi fuq l-istess appellant piena anqas gravuża u dana irrispettivament mill-fatt jekk dina l-Onorabbli Qorti tilqax o meno it-talba għal riforma tas-sentenza fuq indikata."*

Rat l-atti u d-dokumenti kollha.

Rat illi dan l-appell ġie assenjat lil din il-Qorti kif preseduta fid-9 ta' Jannar 2023 b'"Assenjazzjonijiet ta' Kawżi u Doveri" mogħti mis-S.T.O. Prim'Imħallef Mark Chetcuti.

Rat il-fedina penali aġġornata tal-appellant eżebita mill-Prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti.

Semgħet is-sottomissjonijiet finali bil-fomm.

Ikkunsidrat

Illi fir-Rikors tal-appell tiegħu, l-appellant jgħid li din il-Qorti għandha tikkonferma l-ħtija tiegħu fl-ewwel (1) imputazzjoni b'dan illi s-sentenza tal-Ewwel Qorti għandha tiġi mħassra fil-kumplament u b'hekk għandu jiġi liberat mill-bqija tal-imputazzjonijiet u b'hekk għandu jingħata piena aktar gravuża.

Illi l-appellant iressaq is-segwenti aggravji:

- fl-ewwel aggravju jgħid li għandha tirriżulta li l-azzjoni tiegħu bis-saħħa ta' liema nkisret il-ħġieġa ma kinitx waħda ta' natura volontarja iżda deher evidenti li din kienet intlaqtet minnu bil-krozza hekk kif ix-xufier kien fetaħ il-bieb biex jinsulentah;

- fit-tieni aggravju jisħaq li ma kellu ebda intenzjoni li jolqot il-ħġieġa biex jiksirha;

- fit-tielet aggravju jargumenta li l-Prosekuzzjoni ma ressqet ebda prova dwar it-tielet u r-raba' imputazzjonijiet tant li la x-xufier u anqas hu ma semmew li ġraw il-fatti konnessi mertu tal-istess u li anqas ma tressqu xi passiġġiera oħra biex jitfgħu dawl jew xi forma ta' korroborazzjoni in konnessjoni mal-imsemmija imputazzjonijiet;

- fir-raba' aggravju jilmenta li l-piena nflitta hija waħda eżaġerata u għal kollox sproporzjonata mal-allegat aġir tiegħu.

Illi dan il-każ jirrigwarda inċident li seħħ meta dakinhar tat-30 ta' Mejju 2021 l-appellant li kien qed juża' l-krozzi kien fuq karozza tal-linja u kien hemm xi passiġġiera li ma kienux lebsin kif suppost il-maskri bħala mezz sabiex tiġi kkontrollata l-pandemija tal-Covid-19, f'liema żmien kien obbligatorju li tintlibes maskra fuq mezzi pubbliċi. Jirriżulta li l-appellant kien urtat u minkejja li hu ġibed l-attenzjoni tax-xufier (ċioè il-parti leża Yulian Kirov), dan ma ħa l-ebda azzjoni. Jirriżulta li l-ħġieġa tal-bieba tax-xufier inkisret bil-konsegwenza li x-xufier ġarrab xi ġrieħi. Dwar kif inkisret il-ħġieġa ngħataw verżjonijiet differenti.

Ikkunsidrat

Illi qabel il-Qorti tagħmel il-konsiderazzjonijiet tagħha dwar l-appell, hija tal-fehma li f'dan l-istadju tagħmel riferenza għal Artikolu 382 ta' Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta li jgħid hekk:

> "Il-qorti, meta tagħti s-sentenza kontra l-imputat, għandha tgħid il-fatti li tagħhom dan ikun ġie misjub ħati, tagħti l-piena u ssemmi l-artikolu ta' dan il-Kodiċi jew ta' kull liġi oħra li tkun tikkontempla r-reat." [emfażi miżjuda]

Illi l-Qorti tinnota li meta fis-sentenza tagħha l-Ewwel Qorti sabet ħtija fl-appellant fl-imputazzjonijiet kollha miġjuba kontra tiegħu hija ndikat Artikoli 226(1)(ċ), 325(1)(b) u 339(1)(e) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta pero' naqset milli tindika Artikolu 338(dd) tal-Kapitolu 9 li kellu jissemma minnha ġialadarba sabet ħtija tar-raba' imputazzjoni.

Illi l-Qorti ser tgħaddi biex tagħmel riferenza għas-sentenza mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta fis-27 ta' April 2006 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Stephen Bonsfield** (Numru 327/2005) fejn ingħad hekk:

"Li skond l-Artikolu 382 tal-Kap. 9 tal-Liġijiet ta' Malta, il-Qorti tal-Maġistrati, meta tagħti s-sentenza kontra l-imputat, għandha tgħid l-fatti li tagħhom dan ikun ġie misjub ħati, tagħti l-piena u ssemmi l-Artikolu tal-Kodiċi Kriminali jew ta' kull liġi oħra li tkun tikkontempla r-reat;

Fil-kaz in eżami, l-Ewwel Qorti f'ebda ħin ma ddikjarat espressament ta' x'hiex kienet qed issib lill-appellant ħati u għalkemm *"passim"* fis-sentenza appellata kkummentat dwar kif skondha ġraw il-fatti, b'mod li wieħed jista' jkollu indikazzjoni vaga ta' x'hiex seta' nstab ħati, dan jibqa' alkwantu inċert, partikolarment meta ssir riferenza għall-artikoli ċitati mill-Qorti bħala l-artikoli li suppost jikkontemplaw ir-reati li tagħhom suppost instab ħati, li in parti huma differenti minn dawk indikati mill-Avukat Ġenerali u huma jew ineżistenti jew manifestament mhux relatati mal-każ. Meta l-liġi isemmi li l-Qorti *"għandha tgħid il-fatti li tagħhom dan ikun ġie misjub ħati"*, dan ma jfissirx li dan il-vot ikun sodisfatt bil-fatt li l-Qorti tkun għaddiet in rassenja – anki b'mod eżawrjenti bħal f'dan il-każ – il-provi. Imma dan ifisser li l-Qorti trid tgħid eżattament u espressament ta' liema reati sabitu ħati billi tgħid fil-qosor f'hix jikkonsisti r-reat li rriżulta pruvat.

Illi skond ġurisprudenza kostanti ta' din il-Qorti n-nuqqas li jiġi rispettat strettament il-vot tal-liġi fl-Artikolu 382 jimporta n-nullita' tas-sentenza appellata. Dan għaliex dan-nuqqas jammonta għal nuqqas ta' formalita' sostanzjali fis-sens tal-Artikolu 428(3) tal-Kodiċi Kriminali. F'każ simili dan jintitola lil din il-Qorti li tħassar is-sentenza appellata. (ara f'dan is-sens l-Appelli Kriminali: **"Il-Pulizija vs. Paul Cachia"** [25.9.2003]; **"Il-Pulizija vs. Joseph Zahra"** [9.9.2002]; **"Il-Pulizija vs. Benjamin Muscat"** [10.7.2002 u 28.6.2002]; **"Il-Pulizija vs. Donald Cilia"** [24.4.2002], **"Il-Pulizija vs. Mark Portanier"** [14.9.2004]; **"Il-Pulizija vs. John Axiaq et"** [19.5.2005]; **"Il-Pulizija vs. Stefan Abela"** [2.2.2006] u oħrajn).

> Illi ġie ukoll ritenut li l-indikazzjoni tal-artikolu ħażin jew addirittura l-indikazzjoni tal-liġi skorretta hu ekwiparat ma' n-nuqqas ta' ċitazzjoni tal-artikolu tal-liġi li taħtu tkun instabet ħtija. (ara **"Il-Pulizija vs. Mario Agius"** [3.2.1995] u oħrajn).
>
> Illi ġie ukoll ritenut li l-Qorti tista' dejjem tirrileva tali nuqqas *"ex officio"* għalkemm ma hemm ebda aggravju dwar dan. (ara. App. Krim. **"Il-Pulizija vs. Anthony Zahra"** [26.5.1994]; **"Il-Pulizija vs. Vincent Cucciardi"** [6.1.2005] u oħrajn).
>
> Għaldaqstant l-aggravju tal-appellant dwar in-nullita' tas-sentenza għandu jiġi akkolt mhux biss għaliex l-Ewwel Qorti naqset li ssemmi l-fatti li tagħhom l-appellant instab ħati, imma ukoll għaliex, kif irriskontrat din il-Qorti *"ex officio"*, fis-sentenza appellata l-Ewwel Qorti ċċitat artikoli li mhux biss ma ġewx indikati lilha mill-Avukat Ġenerali fin-Nota tiegħu, imma artikoli li jew huma ineżistenti jew manifestament żbaljati."

Illi minkejja li dak li ngħad fis-sentenza hawn fuq ikkwotata ma kienx identiku eżatt għall-każ li għandha quddiemha din il-Qorti, il-Qorti tinnota li n-nuqqas tal-Ewwel Qorti li tindika l-Artikolu tal-liġi li minnu temerġi r-raba' imputazzjoni li tagħha nstabet ħtija jwassalha sabiex tabbraċċja l-insenjament hawn fuq ikkwotat.

Illi kif qalet is-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Stephen Bonsfield** hawn fuq iċċitata:

> "Illi pero' dan ma jwassalx għall-annullament tal-proċedura kollha li saret quddiem l-Ewwel Qorti kif qed jippretendi l-appellant fl-istess aggravju tiegħu. In-nullita' hija limitata biss għas-sentenza u kull parti oħra preċedenti tal-proċeduri kontra l-appellant tibqa' bla mittiefsa u għalhekk kull ma jrid isir hu li l-Ewwel Qorti terġa' tippronunzja s-sentenza billi ssegwi l-vot tal-Artikolu 382 u xejn aktar u konsegwentement l-appellant

> irid jitpoġġa mill-ġdid fil-pożizzjoni li kien immedjatament qabel ma ġiet ippronunzjata s-sentenza appellata."

Illi dak li ngħad hawn fuq huwa proprju dak li ser tagħmel din il-Qorti u li sar ukoll f'diversi sentenzi oħra mogħtija minn din il-Qorti diversament preseduta, fosthom dik mogħtija fl-1 ta' Ġunju 2011 fl-ismijiet **Il-Pulizija vs. Jeffrey Savage**.

Decide

Għal dawn il-motivi, il-Qorti qegħda *ex officio* tirrevoka s-sentenza appellata u, biex ma tipprivax lill-partijiet mill-benefiċċju tad-*doppio esame*, qed tirrinvija l-atti lill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali sabiex l-appellant jerġa' jitpoġġa fil-pożizzjoni li kien immedjatament qabel ma ġiet pronunzjata s-sentenza appellata u biex terġa' tingħata sentenza mill-ġdid skont il-liġi.

Onor. Dr. Neville Camilleri
Imħallef

Alexia Attard
Deputat Reġistratur